

April 2026

Læring og Politik
Børne- og Ungdomsforvaltningen

Vidensoverblik

Tværgående analyse af elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste

Vidensoverblik

Dette vidensoverblik sammenfatter relevant forskning relateret til en række overordnede arbejdshypoteser, der har dannet baggrund for den tværgående analyse af elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste

Vidensoverblikket er bestilt af styregruppen for analyse om elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste (ØKF, BUF og SOF) og er udarbejdet af Børne- og Ungdomsforvaltningen i april 2026.

Det enkelte slide indeholder korte opsummeringer af forskningsartikler samt en sammenfatning i henhold til den overordnede årsag til eller betydning for fravær og tabt arbejdsfortjeneste.

Psyisk mistrivsel som en central årsag (til elevfravær og tabt arbejdsfortjeneste (TAF))

- Psykiske og sociale problemstillinger – særligt angst – er blandt de hyppigste årsager til skolefravær (Dansk Psykolog Forening, 2018; Harvik, 2019; Thastum, 2019; Knage & Kousholt, 2023).
- Blandt 508 PPR-psykologer svarer 94 %, at psykiske og sociale problemstillinger er blandt de dominerende årsager til skolevægring hos børn - heraf primært angstrelaterede problematikker og dernæst socialkognitive vanskeligheder (Dansk Psykolog Forening, 2018).
- Mistrivsel, lavt selvværd og sociale krav blandt jævnaldrende er udbredt og forbundet med øget risiko for fravær. 28 pct. af eleverne i 6. og 9. klasse oplever, at de i høj eller nogen grad skal være på en bestemt måde for at blive accepteret i klassen, og 21 pct. angiver, at de skal se ud på en bestemt måde for at blive accepteret i klassen (Børns Vilkår, 2020b).
- Børn med psykiske vanskeligheder og udviklingsforstyrrelser er særligt sårbare i forhold til skolegang og kan udvikle længerevarende fravær (Nielsen & Vigild, 2017; Kristensen m.fl., 2020).
- Der er en veldokumenteret sammenhæng mellem mistrivsel og omfattende skolefravær (Bille & Kamp, 2025).

Forskning peger på, at psykisk mistrivsel er en central årsag til skolefravær og både kan udløse og fastholde fravær, hvilket øger behovet for støtte som TAF.

Klasse- og undervisningsmiljøets betydning (for elevfravær)

- Utrygge klassemiljøer præget af mobning, konflikter og uro øger risikoen for skolefravær (Børns Vilkår, 2020a).
- Manglende sociale relationer og ensomhed i klassen er centrale faktorer bag fravær (Børns Vilkår, 2020a).
- Stabile og positive lærer-elev-relationer har stor betydning for trivsel, motivation og fremmøde (Klinge, 2016; Pless, 2019).
- Brud i relationer og hyppige lærerskift kan øge sårbarheden og risikoen for fravær (Børns Vilkår, 2020a).
- Fravær skal forstås som et samspil mellem individuelle forhold og skolekonteksten (Børns Vilkår, 2020a).
- Faglige vanskeligheder og manglende tilhørsforhold til klassefællesskabet øger risikoen for fravær (Pless, 2019).
- Skolens struktur og undervisningsmiljø har betydning for fravær, herunder klasseledelse og støtte (Lund, 2020b; Jensen m.fl., 2024).
- Det er en udbredt oplevelse blandt klasselærerne i undersøgelsen, at manglende ressourcer på de enkelte skoler er en udfordring ift. at kunne støtte og hjælpe elever med bekymrende fravær tilstrækkeligt (Børns Vilkår, 2021).

Forskning viser, at kvaliteten af klassemiljø, relationer og undervisning har stor betydning for fravær, og at forbedringer i skolens rammer kan reducere fravær.

Socioøkonomiske karakteristikas betydning (for elevfravær og TAF)

- Socioøkonomiske forhold som familietype, forældres uddannelse og indkomst samt søskendes fravær er forbundet med øget risiko for skolefravær. Elever af lavere uddannede forældre har større risiko for flere perioder med længerevarende samlet fravær. Derudover børn, hvis forældre har mindre tilknytning til arbejdsmarkedet har i højere grad længerevarende eller lange fraværsløb. Tilsvarende findes, at børn, hvis forældre samlet set tilhører en højere indkomstgruppe, har lavere fravær. Mindre stabile familieforhold og ældre søskendes fravær øger risikoen for fravær (Kristensen m.fl., 2020).
- Børn med højt fravær oplever langt flere problemer i familien – forældrene er bl.a. oftere skilt. Flere forældre har en kort uddannelse, er lavindkomstfamilier, og ofte har forældrene ikke en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet (Lomholt et al., 2018).
- Flere børn oplever manglende forståelse hjemmefra og mangler støtte og motivation til at passe deres skolegang (Børns Vilkår, 2020a).
- Socioøkonomiske forhold kan spille ind, selvom forskningslitteraturen langt fra er enige på dette område (Knage & Kousholt, 2023)
- Skolefraværet er steget over tid og ses på tværs af elevgrupper (mellemtrinnet og udskolingen) og geografiske områder, hvilket peger på en bred samfundsmæssig problematik (Ruge & Kollin, 2026).

Samlet set peger forskningen på, at behovet for støtte som f.eks. TAF kan opstå på tværs af socioøkonomiske grupper, men behovet fremstår større hos familier med lav socioøkonomisk status.

Litteraturliste

- Bille, M. & Kamp, M. (2025). Nye tal stiller skarpt på skolefravær. BUPL.
<https://bupl.dk/paedagogik-og-profession/forskningsunivers/nye-tal-stiller-skarpt-paa-skolefravaer-paedagogers>
- Børns Vilkår (2020a). Skolens tomme stole.
<https://bornsvilkar.dk/skolens-tomme-stole/>
- Børns Vilkår (2020b). Press og stress - Køn, krop og digital adfærd. [Præstationspres | Krop, køn & digital adfærd | Børns Vilkår](#)
- Børns Vilkår (2021). Håndtering af bekymrende adfærd i folkeskolen. [Rapport Bekymrende fravær 2021.pdf](#)
- Dansk Psykolog Forening (2018). Dansk Psykologforenings undersøgelse af PPR-ledere og PPR-psykologer: Visioner og nuværende praksis i PPR.
- Harvik, T. (2019). Skolefravær: At forstå og håndtere skolefravær og skolevægring. Frederikshavn: Dafolo.
- Klinge, L. (2016). Lærerens relationskompetence: Kendetegn, betingelser og perspektiver. Frederikshavn: Dafolo.
- Knage, F. & Kousholt, D. (2023). Langvarigt bekymrende skolefravær. Pædagogisk indblik, nr. 21. DPU, Aarhus Universitet.
- Kristensen, N. m.fl. (2020). Panelanalyse af bekymrende skolefravær. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Lomholt, J.J. (2018). Fravær og mistrivsel i skolen, Samfundsøkonomen, 1: 43-45.
- Lund, G. E. (2020). Skolefravær kalder på relationsudvikling og kulturudvikling i skolen. Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift, 57(1).
- Nielsen, N., & Vigild, P. (2017). Retten til uddannelse: Når børn med handicap ikke går i skole. Institut for Menneskerettigheder.
- Pless, M. (2019). Unges motivation i udskolingen. I: Motivation i klasseledelse, relationer og didaktik. Aarhus: Kvan.
- Thastum, M. (2019). Skolefravær – udbredelser og forståelser. I: Skolens fraværende børn: Årsager og indsatser. Frederikshavn: Dafolo.
- Jensen, V. m.fl. (2024). Fald i skolefravær efter understøttende indsats. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
<https://www.vive.dk/da/nyheder-og-debat/2024/fald-i-skolefravaer-efter-understoettende-indsats/>
- Ruge, M. & Kollin, M. (2026). Folkeskoleelever har væsentligt højere fravær end før corona. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
<https://www.vive.dk/da/udgivelser/folkeskoleelever-har-vaesentligt-hoejere-fravaer-end-foer-corona-kx08ne5z/>